

Handläggare

Peter Åkerhammar

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av Riksgäldskontorets redovisning av uppdrag om säkerheter för utvinningsavfall

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har den 4 juli 2023 tagit emot ovanstående ärende för yttrande. SGU lämnar följande yttrande.

SGU delar i vissa delar Riksgäldens bedömning. SGU bedömer dock inte att förslaget leder till effektivare prövningsprocesser, eftersom beloppen idag verkar tas fram med hjälp av praxis. SGU har vissa specifika synpunkter som redovisas nedan.

SGU anser att Riksgäldens förslag gällande beräkning av säkerhetens storlek är befogat eftersom dagens situation kan resultera i att bedömningar inte görs likvärdigt vilket i sin tur medför risk för snedvriden konkurrens. Förslaget rättar till denna brist. Riksgäldens redovisning av uppdraget behöver dock förtydligas med mer detaljerade anvisningar för hur säkerheterna ska beräknas. Ett sådant underlag är väsentligt för att kunna tillse att beräkningar av säkerheter sker på likartat sätt för samtliga verksamhetsutövare. Förslaget behöver också kompletteras med detaljerande anvisningar för hur underlagen är avsedda att användas i syfte att jämföras mot statens riskpreferens. Förslaget kan leda till administrativa kostnader för företag, men som Riksgälden påpekar, bör företag redan idag arbeta med exempelvis en genomgripande investeringsanalys eller ta hänsyn till relevanta osäkerheter. Men det kan inte uteslutas att förslaget innebär ytterligare administrativ börda för företagen.

SGU anser inte att beslut om ekonomisk säkerhet vid tillstånd till gruvverksamhet ska gälla för en period om fem kalenderår i taget från det att tillståndet tas i anspråk. En gruvverksamhet är allmänt en mycket långsiktig verksamhet och flera av de svenska gruvorna har varit i drift i mer än 50 år. Avfallshanteringsplaner i verksamheterna är dokument som ska uppdateras kontinuerligt, och en systematisk omprövning vart 5:e år är inte att föredra då detta skulle bidra till ökande administrativa kostnader relativt nyttan. SGU föreslår i stället att det ska finnas en möjlighet för Riksgälden att begära en avgränsad omprövning endast avseende villkoren för den ekonomiska säkerheten.

SGU delar Riksgäldens resonemang kring vikten av valfrihet för formen av säkerheter som kan användas.

SGU anser att det är av vikt att den ekonomiska säkerheten används för dess ändamål. Syftet med säkerheten är att säkerställa att området kan efterbehandlas, d.v.s. annat än att verksamhetsutövaren ska följa exempelvis sin avfallshanteringsplan (s. 29–30). Riksgäldens bedömning avseende att säkerheten kan tas i anspråk om verksamhetsutövaren inte på ett obetydligt sätt underlåtit fullgörande av skyldigheter som följer tillståndet är inte något som SGU anser är ett effektivt sätt att få verksamhetsutövaren att fullfölja sina åtaganden.

SGU instämmer i Riksgäldens resonemang att säkerheten ska tas i anspråk när förutsättningarna för ett ianspråktagande uppfylls. Vi ser däremot fortfarande att det saknas ett resonemang om hur säkerheten ska hanteras i det fall det finns en potential till sekundär utvinning och fortsatt primär utvinning, exempelvis kopplat till de krav som ställs i EU:s förslag till förordning om kritiska råvaror. Relaterat till

detta ser SGU även att det saknas resonemang om de fall där en ny verksamhetsutövare tar över verksamheten, vilket ofta är fallet för gruvverksamheter.

SGU saknar svar på tidigare framförd synpunkt avseende hur säkerheten öronmärks, så denna inte ska kunna gå till eventuella andra fordringsägare vid en eventuell konkurs.

I övrigt ställer sig SGU i huvudsak bakom de förslag som föreslås.

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande generaldirektören Göran Risberg.

I den slutliga handläggningen av ärendet har även tillförordnande avdelningschefen Ildikó Antal Lundin, tillförordnande enhetschefen Therese Bejgarn, enhetschefen Erika Ingvald och juristen Caterina Carreman samt samhällsekonomen Carolina Liljenstolpe deltagit. Utredaren Peter Åkerhammar har varit föredragande i ärendet.

Göran Risberg

Peter Åkerhammar